

HORIZONT 2021/17

Migrációkutató Intézet

Vargha Márk: [Ciprus: fél évszázad a megosztottságban, fél évtized a migrációs válságban](#)

Vargha Márk: Ciprus: fél évszázad a megosztottságban, fél évtized a migrációs válságban

1. BEVEZETÉS

Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) egy szokásosan kiadott évközi gyorsjelentésében¹ a 2021 első kilenc hónapja tekintetében, a kelet-mediterrán migrációs útvonallal kapcsolatban korábban nem tapasztalt, figyelemre méltó tényről közöl. Bár az érkezők 2020-ban azonos időszakban érkezők számához képest az idejében közel ötödével kisebb, a beáramlás felerészben Ciprust érintette, sőt szeptemberben már az ezen útvonalat választó 10 ember közül 6 az Európai Unió (EU) e legkeletibb tagországában nyújtotta be menedékkérelmét.

A Földközi-tenger keleti medencéjében fekvő sziget területe Magyarországnak kevesebb, mint tizede. A kis ország déli részén működő görög többségű Ciprusi Köztársaság földrajzi sajátosságából fakadóan a szárazföldinél jóval nehezebb tengeri határvédelemre kényszerül. Emellett azonban egy másik problémával is szembesül: az északi részen működő, kizárólag Törökország által elismert Észak-ciprusi Török Köztársaságból szárazföldi úton megjelenők repatriálása is akadályoztatva van, hiszen ha a sziget egyik fele jogilag nemlétezőnek tekinti a másikat, akkor egyebek mellett visszafogadási egyezményt sem tud vele kötni.

Ciprus 1960-ban vált függetlenné Nagy-Britanniától, ám a görögök és törökök közös államirányítása csakhamar illúzióvá foszlott. Az etnikai konfliktusok csírái már az 1950-es években megjelentek. Ezeket két regionális hatalom, Görögország és Törökország szándékai táplálták. Míg előbbi a teljes sziget és az „anyaország” egyesülését óhajtott (*enosis*), utóbbi a sziget északi részével kívánt egyesülni (*taksim*). Megalakult a két paramilitáris szervezet, az EOKA és a TMT is. A független, új államban e feszültségek miatt olyan bonyolulttá vált a fékek és ellensúlyok rendszere, hogy az állam működésképtelenné vált, s ezt az első elnök, Makariosz érsek egy olyan alkotmánymódosítással próbálta feloldani, mely nemcsak, hogy elbukott a törökök ellenállásán, hanem harcokat is eredményezett. Ennek az ENSZ-csapatok bevonulása vetett csak véget és meghúzták a témánkat illetően is nagy jelentőséggel bíró úgynevezett zöld vonalat, a sziget két része közötti pufferzónát. Ciprus tragikus XX.

ABSZTRAKT

A Nagy-Britanniától 1960-ban függetlenedett, köztársasági államformára váltó Ciprus legújabb kori történelme a két nagy nemzet, a görög és a török konfliktusáról és az annak meghaladására tett kísérletekről szól. Jellemző példa erre az Európai Unióhoz való csatlakozás is, melyet megelőzően a déli rész lakóinak ellenállásán elbukott az újraegyesítés, így az északi részen nem érvényesül az EU joganyaga. Minthogy kifejezetten sokan érkeznek északról a déli Köztársaságba, partnerség híján az utóbbi években e bevándorlók ügyének menedzselése komoly gondokat okoz délen. Ezt tetézi a Közel-Keletről érkező csónakok számának növekedése is, mely akár pár nap alatt generál elhelyezési gondokat. A migrációkezelés itt, csakúgy, mint más érintett országokban, gyakran tárgya jogvédők kritikáinak.

¹ FRONTEX 2021.

századi történetének másik nagy fordulata azonban még hátra volt. 1974-ben, miután a görög katonai junta megdöntötte Makarioszt, a török hadsereg bevonult a szigetre a török ciprióták védelmére való hivatkozással. Ezt 1975-ben lakosságcsere követte, majd 1977-ben kezdődtek meg a tárgyalások a rendezésről, ám azok később nemcsak megszakadtak, hanem 1983-ban az ÉCTK kikiáltásához vezettek. 1992-ben Butrosz Gáli dolgozott ki az újraegyesítésre koncepciót, mely szintén elbukott, majd az EU-hoz való csatlakozás előtt utóda, Kofi Annan összesen öt verziót tett közé a megegyező célú koncepcióból, amelyből a legutolsót népszavazásra is bocsátották a sziget mindkét felén. A törökök elfogadták azt, a görögök azonban elutasították.²

Témánk szempontjából e megosztottság kapcsán két tény érdemes kiemelni. Az egyik, hogy bár a teljes szigetet felvették az EU-ba, a joganyagot csak délen alkalmazzák. Vagyis a közösen elfogadott menekültügyi szabályok és megállapodások az északi részen nem érvényesülnek. A másik, hogy ugyan az EU szempontjából az egyállami megoldás lenne üdvözítő, az viszont semmiképpen nem kivitelezhető Törökország beleegyezése nélkül. Márpedig az jelenleg a kétállamit támogatja.³

2. CIPRUSI MIGRÁCIÓS STATISZTIKA

Érkezés módja	2019-ben, fő	2020-ban, fő
zöldhatár	5 000	3 630
Peristerona/Akaki kerítés	447	561
átkelőpont	915	0
tengeren a nyugati partra ⁴	174	289
tengeren a keleti partra ⁵	243	221
összesen illegálisan	7 908	4 704
összesen legálisan	4 799	2 390

1. táblázat. Érkezők száma 2019-ben és 2020-ban. Forrás: Ciprusi Köztársaság Belügyminisztériuma

Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kérelmek száma	2 253	2 936	4 582	7 761	13 648	7 098

2. táblázat. Benyújtott menedékkérelmek száma. Forrás: Ciprusi Köztársaság Belügyminisztériuma

Állampolgárság	2019	Állampolgárság	2020
Szíria	2 560	Szíria	1 738
Georgia	1 504	India	1 112
India	1 426	Kamerun	632
Banglades	1 214	Banglades	566

² KACZIBA 2014.

³ HADJIKOSTIS 2021.

⁴ A Ciprusi Köztársaság nyugati partvidékéről van szó, ahová Törökországból érkeztek csónakok.

⁵ A Ciprusi Köztársaság keleti partvidékéről van szó, ahová Törökországból, Szíriából és Libanonból érkeztek csónakok.

Pakisztán	1 121	Pakisztán	490
Kamerun	1 189	Kongói Dem. Közt.	386
Egyiptom	479	Nigéria	374
Vietnám	475	Nepál	331
Nigéria	385	Georgia	262
Sri Lanka	370	Egyiptom	177
egyéb	2 013	egyéb	1 026
összesen	12 736	összesen	7 094

3. táblázat. *Benyújtott menedékkérelmek a menedékkérők állampolgársága szerint.*

Forrás: Ciprusi Köztársaság Belügyminisztériuma

A Ciprust érintő migráció jellegzetessége, hogy a görög többségű, déli Ciprusi Köztársaság által el nem ismert, „elfoglalt területekként” hivatkozott Észak-ciprusi Török Köztársaságból érkezik az irreguláris bevándorlók többsége. Bár a déli kormány a zöldhatár egy szakaszán, Peristerona és Akaki falvagnál 11 kilométer hosszú kerítésépítésbe kezdett, az intézkedés felemásnak mondható. Egyfelől kiváltotta a környéken gazdálkodó farmerek kritikáját, másrészt az ellenzéki pártok szerint ezzel jelzést adott arra, hogy a zöld vonalat határnak tekinti, ami egy el nem ismert állammal közösen nem értelmezhető, harmadrészt pedig visszatartó ereje sem volt, újságírók 20 másodperc alatt átjutottak rajta.⁶ Mindenesetre – mint az 1. táblázatból látható – ezt a határszegmenst statisztikailag külön kezeli az állam a határ többi részétől. A szárazföldi érkezésekhez képest a tengeriek kisebbségben vannak. A nemzetközi jogi normákba ütköző visszakényszerítések, angol szóval *pushbackek* Ciprus esetében is felmerülnek, akár csak más EU-tagországok – például Görögország tengeren, Horvátország szárazföldön⁷ – kapcsán, bár ezek létét a ciprusi kormány tagadja, míg a jogvédők folyamatosan gyűjtik a visszaélésgyanús eseteket.⁸ Olyan vélemények is megjelentek, hogy a kormány a helyzet jogszerű kezelése helyett inkább felnagyította a migrációs problémát annak érdekében, hogy elterelje a figyelmet arról a botránnyról, miszerint hivatalnokok okmányokat árultak bűnözőknek.⁹

Az utóbbi fél évtized számait (2. tábla) áttekintve látható, hogy 2019 volt Ciprus szempontjából a legnehezebb év, még úgy is, hogy az adat a többször benyújtott kérelmeket – nagyjából ezret – is tartalmazza. A 2020-as mérséklődést a Belügyminisztérium a koronavírus-járvány hatásának tudja be. 2021-re a tanulmány írásának idején nincsenek még pontos és részletezett adatok.

A kérelmezők között relatív többségben a szíriaiak vannak, őket jellemzően a Közép-Ázsiából származók követik, de három afrikai országból is sokan jutnak be Ciprusra (3. tábla).

2. CIPRUS MENEKÜLTÜGYI RENDSZERE DIÓHÉJBAN¹⁰

2.1. Menekültügyi eljárás

⁶ HAZOU 2021.

⁷ REUTERS 2021.

⁸ HRW 2021.

⁹ DEMETRIADES 2020.

¹⁰ AIDA CY 2020 alapján.

Cipruson az elsőfokú hatóság a Belügyminisztérium Menekültügyi Egysége, mely valamennyi releváns eljárást lefolytatja és fenntartja a befogadóközpontokat is. Az Egység 1 igazgatóból, két vezető koordinátorból, 9 igazgatási hivatalnokból és 41 menekültügyi hivatalnokból áll, akik 1-2 éves szerződéssel dolgoznak. Az EASO munkatársai közül 2020-ban 123-an segítettek be a ciprusi helyzet kezelésébe, az év végén 74-en foglalkoztak a szigetország ügyeivel. Az Egység a minisztertől függetlenül végzi munkáját, ugyanakkor annak egyes szakpolitikai döntései nyilvánvalóan kihatnak a születendő határozatokra.¹¹

A ciprusi bevándorlásügy két okból is különleges. Egyrészt a szárazföldön át érkezők Észak-Ciprusról érkeznek az EU-tag déli Köztársaságba, egy megszállt területről, ahol egy olyan török többségű állam működik, melyet Törökországon kívül más ország nem ismer el. A menedékkérők átlépik a zöld vonalat, mely egy néhány tízméteres szélességű senkiföldje, s bár *de facto* határként funkcionál, átkelőkkel, azok nem hivatalosak. Másrészt pedig a menekültstátuszért folyamodók mintegy 30%-a már bizonyos ideje az országban tartózkodik tanuló-, munkás- vagy egyéb vízummal, s amikor az lejár, kérelem benyújtásával kísérli meg tartózkodásuk meghosszabbítását.¹²

A kérelmet az öt közigazgatási kerületszékhely város: Nicosia, Limasszol, Lárnaka, Páfosz és Famagusta rendőrkapitányságán lehet benyújtani. Akik viszont irregulárisan érkeztek, csak az elsődleges fogadóállomáson, a Nicosiától negyedórányi autóútra nyugatra fekvő Kokkinotrimithia falu Pournara nevű létesítményében tehetik azt meg és elviekben legfeljebb 72 órán át ott is kell tartózkodniuk – a gyakorlatban ez az idő 10-14 nap, a járvány idején 5-6 hónap is volt, mely nagy zsúfoltsághoz vezetett. A fogva tartottaknak őrizetük helyén kell beadniük kérelmüket. A rendszer túlterheltsége miatt gyakran előfordul, hogy – akár hetekkel – későbbi időpontra rendelik őket vissza, addig pedig hajléktalanként tengődnek. A helyzet kezelésére a Pournara táboron kívül sátrakat állítottak fel az elszállásolásukra. 2021 elején körülbelül 200 sátor volt a tábor körül, melyek nyilvánvalóan nem feleltek meg a higiéniai feltételeknek.¹³

A rendes és a gyorsított eljárást egyaránt a Menekültügyi Egység folytatja le, s itt is létezik humanitárius védelmi forma. A hatóság döntése ellen korábban a közigazgatási bírósághoz lehetett fordulni, azonban a hirtelen megnövekedett ügyteher miatt egy új bírói szervezet hoztak létre, a Nemzetközi Védelem Közigazgatási Bíróságát (IPAC). A kérelmezőnek rendes eljárásban 30, gyorsított eljárásban 15 napja van az elutasító döntés elleni fellebbezésre az IPAC-nál, mely ténybeli és jogbeli tévedéseket is korrigálhat. Az IPAC döntései pedig a Legfelsőbb Bíróságon támadhatók meg, 14 napos határidővel, itt már csak a jogbeli korrekciónak lehet helye.¹⁴

2.2. AZ ELJÁRÁSHOZ ÉS A REGISZTRÁCIÓHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

Az EASO a ciprusi kormánnyal történető együttműködés keretében a kérelmek 71%-át dolgozta fel 2020-ban. Ezen kérelmek benyújtóinak közel kétharmada, 64%-a észak felől, a zöld vonal átlépésével

¹¹ AIDA CY 2020, p. 18.

¹² AIDA CY 2020, p. 19.

¹³ Ibid.

¹⁴ AIDA CY 2020, pp. 20-21.

jelent meg az országban. Természetesen nem az átkelési pontokon át érkeztek, mivel ahhoz vízum szükséges, hanem irregulárisan. Ha valaki először találkozik a dél-ciprusi hatóságokkal az átkelése után, a már említett rendőrkapitánysági egységekre viszik, ahol benyújthatja kérelmét. Ha egy már visszaküldött vagy kitoloncolt személyről van szó, tehát nem először próbálkozik, őrizetbe helyezik, ugyanakkor megadják neki a lehetőséget kérelme újbóli benyújtására. Ezen személyek száma azonban igen csekély.¹⁵

Ami a tengeri érkezéseket illeti, azok leginkább 2016 óta detektálhatók. A csónakok nagyobb része Törökországból, kisebb részük Szíriából és Libanomból érkezik. 2017-ben 9, 2018-ban több mint 30, 2019-ben 11 csónak kötött ki. Az utasok többségének már kiegészítő védelmet kapott rokona van Cipruson. Ez a státusz a menekültstátusszal ellentétben nem foglalja magában a családegyesítés jogát, ezért kényszerülnek a családtagok ezekre a veszélyes utazásokra, ami egyébként olcsóbb is, mint észak felől, szárazföldön közelíteni. 2020-ban a hatóságok sajtójelentések szerint több visszakényszerítést is végrehajtottak, ezeket az Európa Tanács emberi jogi biztosa is szóvá tette (lásd a 3. részt).¹⁶

2.3. ELHELYEZÉS

2021-ben Pournarában a sátrakat konténerekre cserélték, ám ez a változás nem volt teljes körű. 2021 elején az 1 000 férőhelyen 1 600-an laktak, s körülbelül 200-an még mindig sátrakban, a tábor területe mellett, igen rossz körülmények között. A növekvő számú érkező és a covid miatti szigorítások miatt 2020 tavaszától nem engedték ki a lakókat a táborból. Először a szíriaiakkal tettek kivételt, ha volt az országban olyan rokonuk, aki el tudta őket szállásolni éjszakára. Aztán 10-20 főt is kiengedtek, főként sérülékeny csoportba tartozókat. 2021 elején már 50 főt is elhagyhatta naponta Pournarát. A de facto fogva tartás ellen a lakók sorozatosan tartottak békés és erőszakos demonstrációkat.¹⁷

Kofinou, a 400 fő befogadására alkalmas tábor 25 kilométerre van Lárnakától, mellyel közvetlen buszjárat köti össze. 2021 elején 300 menedékkérő lakott a létesítményben.¹⁸

A nagy számú, mintegy 19 000 fős menedékkérő tömeg szükségessé tette azt is, hogy az állam a Szociális Jóléti Szolgálat útján üres lakásokban és szállodákban helyezzen el családokat, lakhatásukat biztosító anyagi támogatással kombinálva az intézkedést. Miután a koronavírus-járvány miatt a kormány elrendelte valamennyi ciprusi szálloda kiürítését, a lakók helyzete tarthatatlanná vált. 860 főt szállítottak át Pournarába és Kofinou-ba. Az intézkedés alól kevés ember kapott felmentést. Sokan nem voltak hajlandók Pournarába költözni, ők hajléktalanná váltak.¹⁹

¹⁵ AIDA CY 2020, p. 22.

¹⁶ AIDA CY 2020, p. 23. és MIJATOVIĆ 2021.

¹⁷ AIDA CY 2020, pp. 81-82.

¹⁸ AIDA CY 2020, p. 83.

¹⁹ Ibid.

2.4. FOGVA TARTÁS

Cipruson a menedékkérők többségét nem tartják fogva szisztematikusan. A lárnakai körzetben lévő Menogeiában 2020 végén 169 fogva tartott tartózkodott, közülük 82-en voltak menedékkérők. Menogea kapacitása egyébként 128 fő és a szándék az, hogy itt csupán azok tartózkodjanak, akiknek a kitoloncolását elrendelték. Ugyanakkor az országban különböző fogdáknak is voltak menedékkérők 2020 végén, mintegy 167-en.²⁰

3. A CIPRUSI MIGRÁCIÓKEZELÉS KRITIKÁJA: MIJATOVIĆ BIZTOS LEVELE

3.1. A LEVÉLBEN FELHOZOTT AGGÁLYOK

2021. március 10-én Strasbourgban kelt és Ciprus belügyminiszterének, Nicos Nourisnak címzett levélében Dunja Mijatović, az Európa Tanács emberi jogi főbiztosa több aggályát is jelezte a ciprusi migrációs helyzet kezelésével összefüggésben.²¹

Először is felhívja a figyelmet visszakényszerítésekre, vagyis a menedékkérők kikötésének megíúsítására kérelmüknek egyéni vizsgálata nélkül, mivel az egyrészt az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkébe („Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni”), másrészt az Egyezmény 4. Kiegészítő Jegyzőkönyvének 4. cikkébe („Tilos a külföldiek kollektív kiutasítása”) és a Genfi Egyezménybe ütközik. Sürgeti a visszakényszerítés-gyanús esetek kivizsgálását és annak biztosítását, hogy ilyenek nem fordulnak elő.²²

Másodszor kifejezi aggodalmát a befogadóközpontokban uralkodó higiéniai állapotok, az egészségügyi, szociális és menekültügyi szolgáltatások nehéz hozzáférhetősége miatt. Megérti, hogy a tengeren át való érkezések magas száma nehézséget okoz Ciprusnak, de kéri, hogy a hatóságok a befogadóközpontokat hozzák szinkronba a humanitárius sztenderdekkel.²³

A befogadóközpontokkal kapcsolatban hosszan kitér a menedékkérők személyi szabadságának korlátozására. Vagyis arra, hogy a lakóknak különféle feltételeknek kell megfelelniük a szabad kijáráshoz, vagyis egyes kijárási korlátozó intézkedések hosszabb ideig tarthatnak, mint amennyire azt a karantén indokolná. A biztos azzal is érvel a rendelkezések felülvizsgálata mellett, hogy bezárva a szociális távolságtartás sem biztosítható ezekben a létesítményekben lakók között, ami elősegítheti a vírus terjedését. Kéri a gyermekek – akár kísérővel, akár anélkül ott tartózkodók – szabadon bocsátását. A belügyminiszter figyelmébe ajánlja az Európa Tanács ajánlásait a fogva tartás alternatíváiról és bátorítja őt ezen lehetőségek kihasználására.²⁴

---

²⁰ AIDA CY 2020, p. 103.

²¹ MIJATOVIĆ 2021.

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid.

Végezetül bizonyos nemkormányzati szervezetek, azaz NGO-k hátrányba kerülését hozza szóba a biztos egy 2020-as egyesületi törvénymódosítás apropóján. Hivatkozik²⁵ az Emberi Jogok Európai Egyezményének 11. cikkére, mely kimondja a gyülekezés és egyesülés szabadságát, valamint hogy „e jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek.” Felhossa az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának egyik ajánlását,²⁶ mely szerint súlyos kötelezettségzegés esetén lehet csak ezt a korlátozást alkalmazni és csak végső eszközként, ha már minden kevésbé korlátozó megoldás sikertelen volt, és soha nem alkalmazható kisebb súlyú problémák, azaz szabálysértések szankciójaként. Márpedig egyes szervezetek nyilvántartásból való törlése (de-register) vagy épp felosztatása (dissolve) azért, mert nem teljesítettek határidőre bizonyos formai követelményeket, jogsértő. Így például a KISA nevű, migránsokat segítő NGO-é is. Kiemelten fontos a biztos szerint, hogy a ciprusi hatóságok alternatívákat kínáljanak a felosztatásra és a szigorú eszközöket csak nagyon kivételes esetekben alkalmazzák.²⁷

3.2. A BELÜGYMINISZTER VÁLASZA

Nicos Nouris 2021. március 16-án Nicosiában keltezett válasza a biztos felvetéseinek mindegyikére reagál.²⁸ Előadja, hogy hazájába két irányból, az északi elfoglalt területekről szárazföldön és a Közel-Keletről tengeren át érkeznek irreguláris bevándorlók. Felidézi a 2020. szeptemberének első 8 napjában történeteket, amikor 10 csónakon 347-en érkeztek Libanomból. Ebben a helyzetben a kiindulási országgal kötött gyors megállapodásnak köszönhetően 6 csónakot visszakísértek Libanonba, mivel annak utasai nem jelezték, hogy menedékkéremért folyamodnának. Mindössze 24 ember fejezte ki ezen szándékát, őket pedig engedték kiszállni. 2020-ban egyébként 672-en érkeztek tengeri úton Ciprusra, 400 szíriai és 72 libanoni állampolgár. 210 libanonit pedig azért fordítottak vissza, mert Olaszország volt az úticéljuk. Nouris leszögezi, hogy az EU joganyagára figyelemmel és azt tiszteletben tartva tárgyalnak Libanonnal.²⁹

A kijárási korlátozások problémájára reagálva a miniszter jelzi, hogy a befogadóközpontokban tartózkodókra is ugyanazok a szabályok érvényesültek a járványhelyzetben, mint a lakosság egészére. Külön belügyminiszteri engedéllyel a sérülékeny csoportba tartozók különlegesen indokolt esetben elhagyhatták a létesítményeket. A gyermekek online oktatása biztosított volt és megszervezték a szükséges teszteléseket és egészségügyi ellátást is. Tájékoztatja a biztost arról, hogy az Európai Menekültügyi Szolgálat és az ENSZ Menekültügyi Főbiztosság munkatársai folyamatosan a helyszínen segítettek, valamint hogy a korlátozásokat azóta feloldották. Közli azt is, hogy egy szállodát jelöltek ki a pozitív

²⁵ Ibid.

²⁶ EURÓPA TANÁCS 2007.

²⁷ MIJATOVIĆ 2021.

²⁸ NOURIS 2021.

²⁹ Ibid.

tesztet produkáló menedékkérők számára, ápolási személyzettel együtt, valamint, hogy március 8-a óta csak negatív gyorstesztel lehet elhagyni mind Pournarát, mind Kofinou-t.³⁰

A miniszter a KISA konkrét ügyének említése nélkül reagál az NGO-kkal kapcsolatos aggályokra. A 2017-ben elfogadott törvény a regisztráció előírásának okaként a pénzmosás elleni uniós szabályozást jelöli meg. A 6 500 civil szervezetből 3 500-an teljesítették a megjelölt határidőre, uszkuve két és fél év alatt az adatszolgáltatást, a többi 3 000-nek új határidőt tűztek, de 2 200-an az újat sem teljesítették. Ezek túlnyomó többsége inaktív szervezet volt, ugyanakkor – a probléma súlytalanságára utalva – Nouris jelzi, hogy 2020-ban mindössze 60 NGO fellebbezett határidőben a hatósági döntések ellen, a bíróság pedig 23-uknak adott csak igazat, s egyetlen ügy került a legfelső bírói szintre.³¹

5. ÖSSZEGZÉS

Az utóbbi közel fél évtizedben az EU-ban egy főre vetítve a Ciprusi Köztársaságba érkezett a legtöbb menedékkérő. A megelőző évek folyamatosan emelkedő érkezésszámai után 2019-ben ez valóságos robbanást jelentett, melyre a menekültügyi rendszer nem volt felkészülve, sőt egyes jogvédők egyenesen nemlétezőnek bélyegzik azt.³² 2020-ban a járvány miatt kétségtelenül enyhült a nyomás, ám nyár végén – ősz elején volt olyan időszak, amely váratlan kihívás elé tudta állítani az államot. A Frontex jelentése szerint 2021 januárja és szeptembere között a kelet-mediterrán útvonalon ugyan összességében csökkenés volt regisztrálható a megelőző évhez képest az érkezők számát tekintve, ugyanakkor földrajzi értelemben kiegyenlítettebbé vált az áramlás, ugyanis az emberek 50 – szeptemberben 60 – százaléka Cipruson lépett az EU területére. A fél évszázados megosztottságtól szenvedő Cipruson a déli szigetország aligha számíthat az északi partnerségére a szárazföldi nyomás csökkentésében, a tengerivel kapcsolatban – hacsak nem akar a jogszerűtlen visszakényszerítések eszközéhez nyúlni – kizárólag az EU-ra támaszkodhat, azon belül a hasonló helyzetben lévő többi MED5 országgal együttesen felépve³³ a kérdés rendezése érdekében. Erősen kérdéses ugyanis, hogy a relatíve kis lélekszámú, ám – nem kis részben gázkinccse miatt³⁴ – geostratégiaailag kiemelt szerepű Ciprusnak a jelenleg kétállami rendezést pártoló Törökország és más térségbeli hatalmak játszóterén marad-e értékelhető mozgástere.

Az igénybe vett, folyamatosan érkező anyagi támogatáson túl távlatosan az EU csupán egy új, kedvezőbb mechanizmus ígéretét tudja nyújtani a görög cipriótáknak a tavaly benyújtott és várhatóan jövő év második felében tárgyalandó migrációs és menekültügyi csomag formájában. A negatív hatások persze érzékelhetők lehetnek korábban is, s a Kanári-szigetek³⁵ után újabb európai turistaparadicsom idegenforgalomra is támaszkodó gazdaságát tépázhatja meg a felerősödő bevándorlás.

---

³⁰ Ibid.

³¹ Ibid.

³² THOMAS 2020.

³³ MED5 2021.

³⁴ Lásd EGERESI 2019.

³⁵ MARSAI – VARGHA 2020.

FELHASZNÁLT IRODALOM

AIDA CY (2020): *Asylum Information Database. Country Report: Cyprus*. Cyprus Refugee Council, 2021.04.28. Forrás: <https://t.ly/cT0U>

DEMETRIADES, Achilles (2020): *How legal is it for Cyprus to turn away boats from Lebanon*. Cyprus Mail, 2020.09.16. Forrás: <https://t.ly/eHTJ>

EGERESI Zoltán (2019): *Kelet-mediterráneumi gázkeincs: a ciprusi válság új dimenzióban*. Stratégiai Védelmi Kutatóintézet, 2019.08.15. Forrás: <https://t.ly/7EyD>

EURÓPA TANÁCS (2007): *Recommendation CM/Rec(2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe*, 2007.10.10. Forrás: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d534d

RONTEX (2021): *Migratory situation at EU's borders in September: Increase on the Central Mediterranean and Western Balkan routes*. 2021.10.15. Forrás: <https://t.ly/3PHv>

HADJIKOSTIS, Menelaos (2021): *Turkish president: Two-state deal only way for Cyprus peace*. AP News, 2021.07.19. Forrás: <https://t.ly/0oGXF>

HAZOU, Elias: *Buffer-zone fence not 'a border' interior ministry says*. Cyprus Mail, 2021.03.11. Forrás: <https://t.ly/MeJv>

HRW (2020): *Cyprus: Asylum Seekers Summarily Returned*. Human Rights Watch, 2020.09.29. Forrás: <https://t.ly/Egqs>

KACZIBA Péter (2014): *Kisebbségek Dél-Cipruson*. In: *Pro Minoritate* 2014/1., pp. 19-34. Forrás: <https://t.ly/8mJZ>

MARSAI Viktor – VARGHA Márk (2020): *Új Lesbosz születik? – Migrációs robbanás a Kanári-szigeteken*. Horizont, 2020/23., Migrációkutató Intézet, 2020.11.18. Forrás: <https://t.ly/g14e>

MED5 (2021): *Common Statement of the Inter-Ministerial Meeting MED5, Athens 19-20 March 2021*. 2021.03.20. Forrás: <https://t.ly/PQzI>

MIJATOVIĆ, Dunja (2021): *Levél Nicos Nourisnak, Ciprus belügyminiszterének*. Európa Tanács, Strasbourg, 2021.03.10. Forrás: <https://t.ly/sDCB>

NOURIS, Nicos (2021): *Válaszlevél Dunja Mijatovićnak, az Európa Tanács emberi jogi főbiztosának*. Nicosia, 2021.03.16. Forrás: <https://t.ly/XQjS>

REUTERS (2021): *Croatia confirms migrant pushback, Greece promises inquiry*. 2021.10.08. Forrás: <https://t.ly/cSbf>

THOMAS, Daniel (2020): *Murder, media frenzy, and poor refugee integration in Cyprus*. The New Humanitarian, 2020.09.19. Forrás: <https://t.ly/zXiY>

UNHCR (2019): Cyprus Fact Sheet. UNHCR, 2019.12.31. Forrás: <https://t.ly/4Gh2>

A tanulmány írását információkkal segítették: Nicos Nouris, a Ciprusi Köztársaság belügyminisztere, a dél-ciprusi MiHub, Caritas és Cyprus Refugee Council civil szervezetek munkatársai, Sertaç Sonan egyetemi docens, az észak-ciprusi International University of Cyprus oktatója. A szerző mindannyiuknak köszönettel tartozik.

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Kóczán András Imre, Tóth Klaudia

Lektorálta: Marsai Viktor

A borítókép forrása: shutterstock.com

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik,
és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Vargha Márk, 2021

© Migrációkutató Intézet, 2021

ISSN 2677-1780